

ДВА РЕЛЈЕФА ОД БУКОВО

При обиколувањето на спомениците во село Буково, битолско, најдов два релјефа кои досега не се објавени.

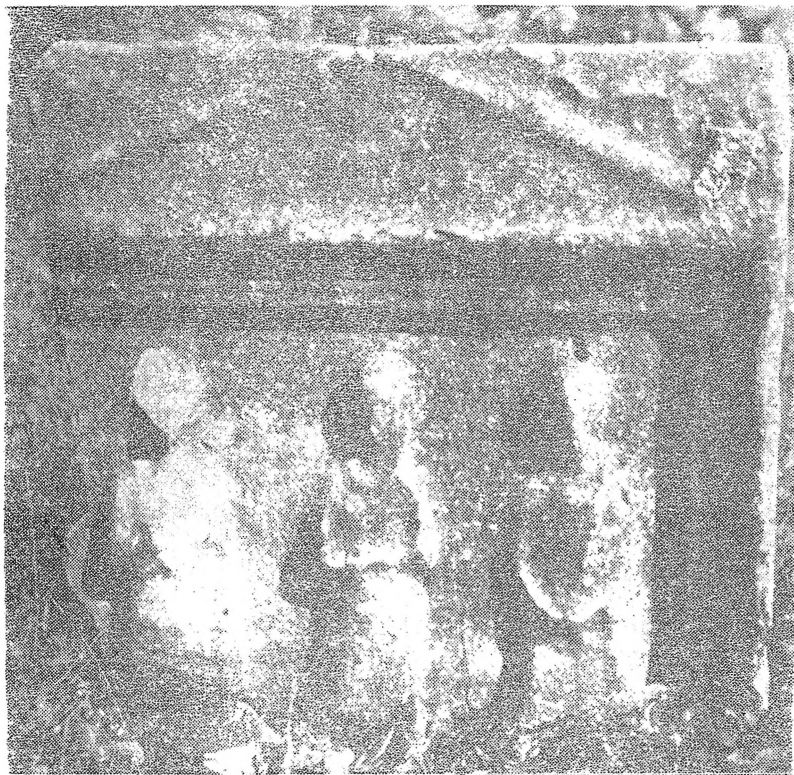
Првиот од нив се најдува во задниот, јужен дел, од дворот на обновената селска црква Свети Димитрија. Тоа е една надгробна плоча од бел мермер со $80 \times 70 \times 15$ цм. Левата и долната страна од плочата се искршени. На релјефот горе има триаголен фронтон со акротерии. Украсот над забатот е растриен во толкава мера, што не може да се одреди што претставува. Долу во едикулата со длабоко профилирана рамка, има три фигури во доста висок релјеф. Растриеноста на релјефот не позволява да се види дали се фигурите мажи или жени и во што се облечени. Кај трите фигури интересно е држењето на рацете. Крајната лева фигура ја држи десната рака пред градите а левата рака спуштена покрај телото, исто како во многу голем број римски надгробни плочи и самостојни скулптури. Средната фигура ја држи десната рака пред градите а левата рака е свиткана со дланката до брадата. Крајната десна фигура ги има спокојно составени двете раце пред стомахот.

Во дворот на црквата има уште неколку фрагментирани камени архитектонски делови од антични или рановизантиски згради.

Вториот релјеф е всидан над западната врата на црквата Свети Никола, која е обновена во време на Првата световна војна. Инаку, целата западна фасада ја скрива сидот од јужниот трем и низ западната врата црквата не комуницира од своето обновување.

Релјефот е од бел ситнозрнест мермер, жолто оксидиран, и има квадратен облик со 31×30 цм. Дебелината на плочата не може да се одреди. Веднаш треба да се одбележи, дека оваа вотивна плоча е една од поретките во Македонија, која во горниот дел не е заоблена, ами квадратна. Релјефот претставува Трачки коњаник кој јава на коњ вдесно. Коњаникот е облечен во кус хитон чии дипли се гледаат на градите. Тој ја има кренато десната рака како за удар, но во раката не држи ништо. Зад десната рака е развиорениот крај од хламидата. Коњот е препнат на задните носе, има разбранета опашка и бујна грива, и поста-

вен е дијагонално во квадратот. Левата нога на коњот е поткрената и поставена веројатно на жртвеник. Иако слабо, сепак се видливи и деловите од коњската опрема. Под коњот оди вдесно куче кое е доста истриено. Уште повдесно, зад жртвеникот, нејасно, но може да се разубнае, се по-

Сл. 1

дава влево предниот дел од свиња. Вдесно накрај е дрво околу кое е навиткана змија.

Релјефот општо е доста растриен за да можат да се уочат сите одлики на квалитет. Но и покрај тоа, за мајсторството на клесарот зборува инвентивната композиција, особено позицијата на коњот. Како целина и по уметничкото мајсторство, овој вотивен релјеф стои меѓу подобрите од оние тридесетина слични релјефи објавени од Н. Вулић. Единствено праволиниски стилизираниот крај на хламидата не е во склад со изработката на останатите делови.

Околу двете цркви има уште неколку фрагментирани архитектонски делови од антични или рановизантиски згради.

И првиот и вториот релјеф несомнено се од Хераклеја Линкестис, бидејќи селото Буково е најблиско до археолошкиот локалитет а друг локалитет поблизу нема. Историјата на релјефите сведочи дека, пред да бидат донесени и употребени во Буково, тие стоеле долго време изложени

Сл. 2

на растварачкото дејство на атмосферилите или биле во земја во која имало обилна и подвижна вода.

Скопје.

К. Петров.

RÉSUMÉ

К. Petrov: DEUX RELIEFS DE BUKOVO

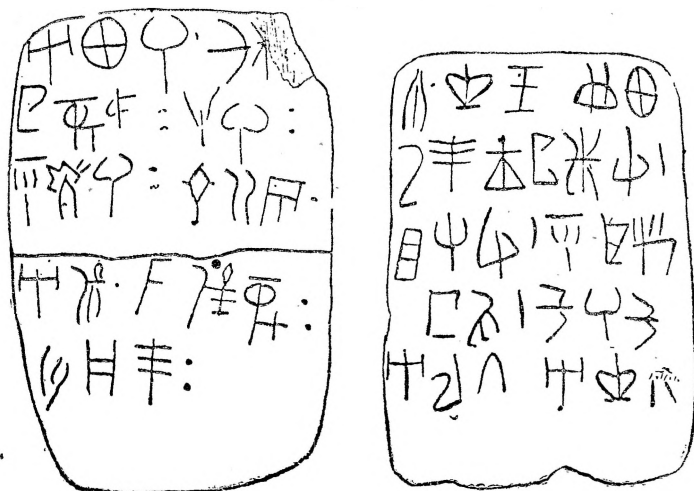
Le premier relief est trouvé à Bukovo dans la cour derrière de l'église St. Dimitri. C'est une dalle funéraire cca 80×701×5 cm. Le relief

a le fronton habituel et une édicule avec figures, mais n'a pas d'inscription. La diversité de la tenue des bras des figures est intéressante.

Le deuxième relief est trouvé à Bukovo muré au-dessus de la porte ouest de l'église St. Nicolas. C'est une des rares dalles carrées votives avec le cavalier thrace. Le cavalier a tous les attributs habituels. Le relief a une bonne composition.

Les deux reliefs proviennent sans doute de Heraclea Lyncestis, car le village Bukovo est le plus proche de la localité archéologique et il n'y a pas d'autre localité au voisinage.

Двете фотографии се изработени од Д. Черњаковски, фотограф во Археолошкиот музеј во Скопје.

Сл. I. Плочки од Аја Триада (Крит), исписани со линеарно А писмо
(репродукција од А. J. Evans, Scripta Minoa I)

HIROGLYFISCH								
LINEAR A								
LINEAR B								

Сл. II. Обрасци на минојски писма

1) хиероглифско, 2) линеарно А и 3) линеарно В
(според А. Furumark, ERANOS, LI, стр. 104)